

Lech Krzyżanowski

Konferencja poświęcona konserwacji papieru i pergaminu

Ochrona Zabytków 21/4 (83), 49-50

1968

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

KONFERENCJA POŚWIĘCONA KONSERWACJI PAPIERU I PERGAMINU

W dniach 10—12 października 1968 r. odbyła się w Warszawie konferencja poświęcona *Konserwacji papieru i pergaminu*. Było to szóste z kolei spotkanie specjalistyczne organizowane przez Ośrodek Dokumentacji Zabytków, poświęcone konserwacji zabytków ruchomych. Wzięło w nim udział ponad 170 osób reprezentujących krajowe instytuty naukowo-badawcze pracownie konserwatorskie, archiwa i biblioteki oraz goście zagraniczni, przedstawiciele następujących instytucji: Instytutu Konserwatorskiego Akademii Nauk ZSRR w Moskwie, Laboratorium Chemicznego Państwowego Ermitażu w Leningradzie, pracowni konserwatorskiej Muzeum Sztuki w Wilnie, pracowni konserwatorskiej Biblioteki Narodowej Klementinum w Pradze.

Po przemówieniu wstępnym mgr. Mieczysława Ptaśnika, dyrektora Zarządu Muzeów i Ochrony Zabytków Ministerstwa Kultury i Sztuki, zaczęła się robocza część konferencji, podzielona na pięć sesji.

W trakcie pierwszej sesji, której przewodniczył doc. dr Michał Wąsowicz (dyrektor Archiwum Głównego Akt Dawnych w Warszawie), wygłoszono następujące referaty: prof. Bohdan Marconi (Katedra Konserwacji Akademii Sztuk Pięknych w Warszawie) — *Zagadnienia estetyczne w konserwacji papieru i pergaminu* doc., dr Władysław Slesiński (Studium Konserwacji Dzieł Sztuki Akademii Sztuk Pięknych w Krakowie — dalej cytowane SKASP) — *Rys dziejów konserwacji papieru*, mgr inż. Maryna Husarska (Centralne Laboratorium Konserwacji Archiwaliów przy Archiwum Głównym Akt Dawnych, dalej cytowane CLKA) — *Informacje o placówkach naukowo-badawczych z zakresu konserwacji papieru*, mgr inż. Maria Brzozowska-Jabłońska (CLKA) — *Charakterystyka źródeł bibliograficznych z zakresu konserwacji papieru*. Po każdej sesji lub grupie referatów związanych tematycznie następowała dyskusja.

Drugiej sesji przewodniczył prof. Bohdan Marconi (Katedra Konserwacji Akademii Sztuk Pięknych w Warszawie). Wygłoszono następujące referaty i komunikaty: mgr inż. Maryna Husarska (CLKA) — *Współczesne metody profilaktyki i konserwacji papieru stosowane w krajowych archiwach i bibliotekach*, mgr Krzysztof Płochocki (SKASP) — *Analiza metod konserwacji druków i rękopisów z biblioteki Czartoryskich*, mgr inż. Maria Brzozowska-Jabłońska (CLKA) — *Konserwacja pergaminów w praktyce*, mgr Irena Sadurska (CLKA) — *Ochrona pergaminów przed mikroflorą*, mgr Zofia Pieniążek i doc. Tadeusz Tuszewski (Pracownia Konserwacji Grafiki i Książki Zabytkowej P.P. Pracownie Konserwacji Zabytków Oddział w Warszawie) — *Osiągnięcia Pracowni Konserwacji Grafiki i Książki Zabytkowej PKZ*, mgr Wacław Górski (P.P. Pracownie Konserwacji Zabytków, Oddział Warszawa) — *Dokumentacja fotograficzna w konserwacji papieru*.

Trzeciej sesji przewodniczył prof. dr Edward Szwarcsztajn (Katedra Technologii Celulozy i Papieru Politechniki Łódzkiej). Wygłoszono następujące referaty i komunikaty: mgr inż. Janina Kaszyńska (Instytut Celulozowo-Papierniczy w Łodzi dalej cytowany ICP) — *Czynniki fizykochemiczne niszczące papier*, mgr inż. Maria Brzozowska-Jabłońska (CLKA) — *Skutki niszczącego działania czynników fizykochemicznych na przykładzie zbiorów archiwalnych i bibliotecznych*, prof. Romuald Kowalik (Instytut Przemysłu Organicznego w Warszawie) — *Kilka zagadnień dotyczących mikrobiologicznego rozkładu papieru*, mgr Irena Sadurska (CLKA) — *Zniszczenia klejów wywołane mikroflorą*.

Przewodnictwem czwartej sesji objął dr Janusz Lehmann, (Laboratorium Naukowo-badawcze Muzeum Narodowego w Poznaniu). Wygłoszono następujące referaty i komunikaty: doc. dr Hanna Jędrzejewska, (Laboratorium Naukowo-badawcze Muzeum Narodowego w Warszawie) — *Szkodliwe oddziaływanie środków dezynfekcyjnych i dezynsekcyjnych na papier*, dr Alicja Strzelczyk (Zakład Konserwacji Papieru i Skóry Uniwersytetu im. Mikołaja Kopernika w Toruniu) — *Wpływ par fungicydów na grzyby niszczące książki zabytkowe*, mgr inż. Roman Biliński (SKASP) — *Aerozole — koncepcja modyfikowanej metody konserwacji papieru przy pomocy tworzyw sztucznych*.

Piątej sesji przewodniczył prof. dr Czesław Pustelnik, dyrektor do spraw naukowych Instytutu Celulozowo-Papierniczego w Łodzi. Wygłoszono następujące referaty: mgr inż. Maryna Husarska (CLKA) — *Właściwe warunki przechowywania książek i archiwaliów*, mgr inż. Elżbieta Hochauz, (ICP) — *Postęp w technologii wytwarzania papierów białych a ich trwałość*, konserwator Ladisław Skrivanek (Pracownia konserwatorska Biblioteki Narodowej Klementinum w Pradze) — *Przyczynki do problemów związanych z konserwacją papieru*. Podsumowania konferencji dokonał prof. Bohdan Marconi.

Ożywiona dyskusja (30 uczestników) towarzysząca referatom była wyrazem żywego zainteresowania ogółu zebranych. Wyraźnie zarysowały się dwa nurty dyskusji. Pierwszym była wymiana poglądów specjalistów bezpośrednio związanych z konserwacją, przy czym wyraźnie wystąpił podział między konserwatorami opierającymi swą działalność na metodach tradycyjnych (przy korzystaniu z dorobku współczesnej chemii i mikrobiologii) i między chemikami. Drugi nurt reprezentowały głosy bibliotekarzy, archiwistów, którzy niezależnie od mniej lub bardziej skutecznych metod konserwacji i profilaktyki, w codziennej swej praktyce stykają się z nieodwołalnym zjawiskiem niszczenia zbiorów w trakcie ich udostępniania i przechowywania. Nic też dziwnego, że powtarzający się apel o szerszej niż dotychczas zakrojone prace konserwatorskie i połączenie wysiłków wszystkich specjalistów w zakresie konserwacji papieru i pergaminu, był silnym akcentem wielu wypowiedzi.

Konferencja dokonała przeglądu stanu zachowania i warunków przechowywania krajowych zasobów bibliotek i archiwów, przedstawiła dorobek konserwatorski i umożliwiła wymianę doświadczeń. Kolejnym jej osiągnięciem było nawiązanie bliższego niż dotychczas kontaktu między placówkami konserwatorskimi a instytucjami badawczo-naukowymi. Wysłunięciu licznych wniosków i postulatów w zakresie profilaktyki oraz konserwacji papieru i pergaminu należy również do dorobku konferencji. Ważny wreszcie był jej aspekt szkoleniowy.

Materiały konferencyjne, na które złożą się pełne teksty wygłoszonych referatów i komunikatów, obszernie streszczenie dyskusji, podsumowanie merytoryczne publikowanych materiałów (wraz z angielskim streszczeniem) ukażą się w kolejnym (prawdopodobnie XXIII) tomie Biblioteki Muzealnictwa i Ochrony Zabytków przygotowanym przez Ośrodek Dokumentacji Zabytków.

Lech Krzyżanowski

PARK ZABYTKOWY OŚRODKIEM TURYSTYKI I WYPOCZYNKU

W dniach od 22 do 23 października 1968 roku odbyła się w Pszczynie konferencja zorganizowana przez Zarząd Muzeów i Ochrony Zabytków Ministerstwa Kultury i Sztuki, Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków w Katowicach oraz Społeczny Komitet odbudowy parku w Pszczynie, której tematem były problemy zagospodarowania i ochrony parków zabytkowych. Na konferencję złożyły się: referaty, dyskusja, objazd wybranych obiektów parkowych. Referaty: Mgr Mieczysław Ptaśnik (Dyrektor Zarządu Muzeów i Ochrony Zabytków) — *Park zabytkowy ośrodkiem wypoczynku**. Olaf Rogalewski (Dyrektor Departamentu Zagospodarowania Turystycznego GKKFiT) — *Parki ośrodkami turystyki**. Inż. Stanisław Miłoszewski (Zarząd Muzeów i Ochrony Zabytków) — *Aktualny stan parków zabytkowych i potrzeby ich zagospodarowania**. Mgr Adam Kudła (Wojewódzki Konserwator Zabytków w Katowicach) — *Stan parków zabytkowych w województwie katowickim i zagadnienie ich adaptacji na ośrodki wypoczynku dla świata pracy**. Prof. dr Józef Kochman (Szkoła Główna Gospodarstwa Wiejskiego) — *Metody ochrony starodrzewia przed chorobami i szkodnikami**. Mgr Franciszek Smółka (Przewodniczący Społecznego Komitetu odbudowy parku w Pszczynie) — *Problemy odbudowy zabytkowego parku w Pszczynie na przykładzie realizacji*. Dyskusja: w dyskusji poruszono szereg zagadnień istotnych dla ochrony parków zabytkowych. Były one rozszerzeniem tematów poruszanych w referatach. I tak, m.in. zwrócono uwagę na konieczność zacieśnienia współpracy między Resortami Kultury i Sztuki, Rol-